

07 juni 2020: zondag voor de Vervolgde Kerk

**GENADE. VRIJHEID. LIEFDE.
EN MIJN PERSOONLIJKE VERANTWOORDELIJKHEID.**

Bijbellezing: Galaten 5, vers 25 t/m 6, vers 19

Je persoonlijke verantwoordelijkheid. Voor jezelf. En voor je medemens. Dat is het thema van Galaten 6. ... Of nu ja, Galaten 6 valt eigenlijk in twee stukken uiteen. In de eerste tien verzen gaan het over die eigen verantwoordelijkheid. En vanaf vers 11 rond Paulus de brief af.

Maar hoe komt Paulus nu eigenlijk bij die eigen verantwoordelijkheid uit, nu aan het einde van zijn brief? Want heel de brief ging het om andere thema's. Het ging Paulus in zijn brief om *genade*, om *vrijheid* en om *liefde*. Even ter opfrissing:

Genade: wij mogen bij God, bij Gods volk behoren, puur uit genade, zonder aan enige voorwaarden te hoeven voldoen. Christus heeft alles voldaan met Zijn sterven, met Zijn offer... en daarom zijn er geen enkele eisen waar wij aan moeten voldoen. Alle scheidslijnen tussen jood en heiden, binnen of buiten, besneden of onbesneden zijn daarmee komen te vervallen. 'Er mag dus op geen enkele manier gediscrimineerd worden', zo zou Paulus afgelopen maandag het hardst op de Dam hebben geroepen. *Genade!*

Vrijheid als tweede kernwoord van de Galatenbrief: wij zijn vrij. Vrij van alle eisen en daardoor ook vrij van de straf, de schuld, in lijn met de Wet van God. Vrij ook van alle eisen die wij onszelf, of die anderen ons opleggen. Vrij van alle machten en krachten, die ons leven willen beïnvloeden. Wij hoeven geen slaven meer te zijn! Wij mogen leven in de heerlijke vrijheid van het geloof!

En juist daarom kunnen wij *liefhebben*. Liefde is het derde kernwoord. *Genade*. *Vrijheid*. *Liefde*. Werkelijke liefde, want de liefde die wij mogen geven aan elkaar en bovenal aan God, dat is liefde uit vrijheid geboren, niet uit dwang. Liefde niet uit verplichting, maar uit dankbaarheid voor Gods onvoorstelbaar grote genade.

Maar om samen in de vrijheid te leven en werkelijk liefde te delen aan anderen komt het erop aan dat wij onze verantwoordelijkheid nemen. En dat is het laatste kernwoord: onze verantwoordelijkheid. Een slaaf hoeft geen verantwoordelijkheid te nemen. Een slaaf hoeft alleen de opdrachten te doen die zijn meester hem geeft. En als hij die niet doet, dan zorgt zijn heer er met strafmaatregelen wel voor dat het werk gedaan wordt. Maar nu wij in vrijheid mogen leven en het aankomt op liefde voor elkaar en liefde voor God, komt het ook aan op onze persoonlijke verantwoordelijkheid.

Nee, je hoeft het niet te verdienen bij God. Je hoeft dus nu niet alsnog een eigen bijdrage te leveren om lid te mogen worden van Gods volk, van Gods gezin. Je *mag* het zijn! Kind van God! Maar wees het dan ook! Neem je verantwoordelijkheid. Leef als een geliefd kind van God! Wees een dankbare volgeling van Christus! Wees wie je bent!

Wij zouden onszelf eigenlijk elke avond de vraag moeten stellen: 'ben ik vandaag geweest wie ik ben? Ben ik vandaag geweest wie ik ben, op mijn werk? Of toen ik met de kinderen thuis was? Toen ik aan het winkelen was? Toen ik 's avonds aan het netflixen was? Zat er toen tijdens het netflixen een geliefd kind van God op de bank, of een slaaf van zijn verlangens? En liep er toen ik met de trein naar mijn werk ging een dankbare volgeling van Christus op station, of was ik iemand die constant bezig was met 'hoe kom ik over' en 'wat vind ik van die ander'? Wees wie je bent. Neem je verantwoordelijkheid.

Paulus geeft een aantal concrete opdrachten om onze persoonlijke verantwoordelijkheid in te kleuren. Laten wij er kort een paar gaan bekijken.

Vers 1: 'broeders, ook als iemand onverhoeds tot enige overtreding komt, moet u die geestelijk bent, zo iemand weer terechtbrengen, in een geest van zachtmoedigheid.' Waartoe

roept Paulus op? Nu, weet je voor elkaar verantwoordelijkheid, ook wat het christelijk leven betreft. Je moet niet iemand vanuit de hoogte het goede pad willen wijzen: 'zo moet je lopen, jij doet het fout en ik doe het goed'. Nee, als je je zorgen maakt om het gedrag van iemand, of de houding van iemand, of waar hij of zij mee bezig is de laatste tijd..., deel het met de ander 'in een geest van zachtmoedigheid' zegt Paulus. Voorzichtig dus. Ga *naast* iemand staan. Er bestaan in de communicatiewereld allerlei goede feedbackregels die je kunt toepassen: houd het vooral bij jezelf, in plaats van dat je wijst naar een ander. Stel de ander een vraag, in plaats van dat je hem of haar veroordeelt. Maar draag dus wel zorg voor het geestelijk welzijn van elkaar! Neem je verantwoordelijkheid!

Dit is een van de redenen waarom deze tijd van coronamaatregelen zo schadelijk is voor een christelijke gemeente. Op zich, geestelijke voeding kan je online wel krijgen. Je kunt maar aan streamen, voor elk wat wils met al die onlinediensten. Maar die verantwoordelijkheid voor elkaar, dat acht slaan op elkaar, dat elkaar opscherpen, elkaar bevragen, samen geloofsverdieping zoeken en daarin ook een tegenover voor elkaar zijn..., dat is wat wij nu missen. Misschien moeten wij zoeken naar andere vormen om elkaar bij de les te kunnen houden en elkaar op te scherpen en aan te moedigen.

Paulus geeft nog een andere opdracht in verband met onze persoonlijke verantwoordelijkheid. Paulus zegt: 'draag elkaars lasten'. Draag elkaars lasten. Die lasten kunnen van alles zijn. Een ziekte met alle bijkomende lasten. Een trauma. Een aanhoudend verdriet. Vragen in het geloof. Draag elkaars lasten. We hebben daarvoor de vrucht van de Geest ontvangen: geduld, vriendelijkheid, zelfbeheersing. En in vers 10 vult Paulus deze opdracht aan: 'laten wij dus, terwijl wij gelegenheid hebben, goeddoen aan allen, maar vooral aan de huisgenoten van het geloof.' Een aantal dingen valt op. Allereerst: goeddoen. Heel eenvoudig: goeddoen. Niet 'grote programma's opzetten, vijf vergaderingen plannen, maar: goeddoen. ... Goeddoen, *als wij gelegenheid hebben*. Dus: goeddoen voor zover het binnen je mogelijkheden ligt. Je kunt niet alles. Het is een open deur, maar zo belangrijk: wat je wel of niet kunt doen, dat is voor iedereen verschillend. Maar je moet niet te klein denken over je mogelijkheden, want God kan het onmogelijke mogelijk maken. Ik las een verhaal uit de vervolgde kerk over iemand die twee benen had moeten laten amputeren. Maar wat ging deze behoorlijk gehandicapte persoon nu vervolgens doen? Hij ging de holten van zijn kunstbenen gebruiken om christelijke lectuur mee te smokkelen. Hij zat niet te treuren waarom hem deze lichamelijke last was overkomen, hij gebruikte juist die last om zich in te zetten voor Gods Koninkrijk. Je moet dus niet te klein denken over je mogelijkheden. Maar je moet ook niet teveel willen, teveel denken te moeten en steeds kijken naar wat je niet hebt gedaan. Wij leven van genade, toch?

Maar nu wil ik in de rest van de preek inzoomen op een beeld waarmee Paulus die persoonlijke verantwoordelijkheid van u en mij omschrijft. En dat trof mij wel heel erg, ik zal straks zeggen waarom. Paulus gebruikt in zijn spreken over onze persoonlijke verantwoordelijkheid het beeld van 'zaaien en oogsten.' Eerst wijst Paulus erop dat niet anderen, maar dat u en ik zelf verantwoordelijk zijn voor hoe wij leven. Paulus zegt in vers 4 en 5: 'Maar laat ieder *zijn eigen werk* beproeven; dan zal hij alleen voor zichzelf stof tot roemen hebben, en niet voor de ander. Want ieder zal zijn eigen pak dragen.' Ieder zal zijn eigen pak, zijn eigen last, dragen. Ja: draag elkaars lasten, help elkaar te dragen, maar er is één last die niet door een ander gedragen kan worden en dat is mijn persoonlijke verantwoordelijkheid.

Mijn persoonlijke verantwoordelijkheid, dat is: het geheel aan mogelijkheden die ik heb, talenten, gaven, tijd, mensen om mij heen, levenservaring en wat ik daarmee doe in gehoorzaamheid aan God. Dat kan niemand anders voor mij doen. Daarvoor ben ik zelf verantwoordelijk. En hiervoor gebruikt Paulus het beeld van zaaien en oogsten. Paulus zegt (vers 7): dwaal niet, God laat niet met zich spotten, want wat de mens zaait, dat zal hij ook oogsten.

Het serieus nemen van mijn verantwoordelijkheid is zoals het zaaien, zegt Paulus. Wat ik nu investeer, zal ik straks oogsten. Wat ik nu zaai en zal verzorgen, daarvan zal ik straks als Gods Koninkrijk ten volle is gekomen mogen genieten. 'Dwaal niet, God laat niet met Zich spotten', zo zegt Paulus heel scherp. Bij medemensen kan je je heel anders voordoen dan je bent, er een eigen verhaal aan geven..., maar niet bij God. God ziet wat wij met onze persoonlijke verantwoordelijkheid doen. 'Wat de mens zaait, dat zal hij ook oogsten.'

Glenn Penner, die heeft gewerkt voor 'The voices of martyrs', een organisatie die zich inzet voor vervolgte christenen, schreef naar aanleiding hiervan (ik vertaal het): 'het schijnt mij dat de Bijbel er duidelijk over is dat niet alle gelovigen dezelfde heerlijkheid in Gods toekomst zullen ontvangen.' Niet iedereen zal hetzelfde oogsten. Stel je bijvoorbeeld twee christelijke vrienden voor. De een zet zich in voor vluchtelingen en gaat later ook in het buitenland werken bij een vluchtelingenorganisatie. Hij leeft daar heel eenvoudig, heeft bijna geen eigen spullen. 's Avonds zet hij zich in om met mensen iets van de Bijbel te delen en er komen mensen tot geloof. Het is wel gevaarlijk om samen te komen, want het is een streng islamitisch land, maar de jongeman houdt het grote doel voor ogen: mensen hun geluk in Jezus te laten vinden. De andere jongeman heeft een baan in het bedrijfsleven. Hij verdient goed en geeft ook heel wat geld aan de kerkbalans. Verder leeft hij vooral op zichzelf. Wel doet hij mee met de jaarlijkse braderie voor de kerk, maar naast zijn werk is hij vooral druk met zijn hobby's. Hij heeft nog wel een grote wens en dat is over een aantal jaren een eigen huis te kunnen laten bouwen op een eigen stukje grond. 'Wat denk je?', vraagt Penner zich af, zouden deze mannen straks hetzelfde loon ontvangen? Nee, waarschijnlijk niet. Paulus zegt immers: 'wat iemand zaait, dat zal hij ook oogsten'.

En dat vind ik best heftig... Nee, wij hoeven niet bang te zijn dat het toch nog van onze inzet afhankelijk is of wij bij God mogen horen of niet. Nee, zo zei Paulus al zo vaak in de Galatenbrief, het is genade. 100 procent genade. Je zou niet eens je redding *kunnen* verdienen. Je mag door het geloof in Jezus Christus werkelijk kind van God zijn, voor eeuwig, echt! Maar... ons handelen, de verantwoordelijkheid of het gebrek aan verantwoordelijkheid dat wij nu nemen, neemt God wel volstrekt serieus.

Misschien zijn wij dat in onze Reformatorische traditie wel wat vergeten, doordat wij zoveel nadruk op de genade van God hebben gelegd om daarmee het verschil te maken ten opzichte van de Rooms katholieke kerk. Wij kunnen niet genoeg de genade van God benadrukken, maar het sluit onze verantwoordelijkheid niet uit. Er zijn namelijk zoveel Bijbelteksten die spreken, over 'oogsten', over 'loon', over 'de krans (de erekroon) die je zult ontvangen. Ja, er is natuurlijk ook die gelijkenis van de arbeiders in de wijngaard die allemaal *hetzelfde* loon ontvangen, maar met deze gelijkenis wijst Jezus ons volgens mij op het bijzondere van Gods onverdiende genade. Jezus leert ons dat onze maatstaven niet Gods maatstaven zijn. Dat wij vaak met een heel andere maat meten dan God. Maar zoveel andere gelijkenissen van Jezus spreken juist over de beloning die wacht voor hen die zich hebben ingezet en wat de gevolgen zijn als je je niet wilt inzetten. Zoals bijvoorbeeld die man die maar een talent ontving en zelfs daarover niet zijn verantwoordelijkheid nam en het talent ging begraven.

Mijn leven, dat is dus een zaaiperiode. En zaaien, als u dat Bijbelse beeld van de zaaier voor u hebt, zaaien dat is: verliezen, dat is wegstrooien. Zaaien dat is durven los te laten, het zaad dat je hebt opgespaard loslaten. Zaaien dat is je inspannen. Zaaien, dat betekent ook wachten en niet gelijk resultaat ontvangen. Zaaien, dat is: vertrouwen hebben dat de oogst zal komen, ook al zie je er lange tijd nog helemaal niets van. Ben ik zo aan het zaaien in mijn leven? Zie ik mijn leven als een zaaiperiode? Zaaien voor het Koninkrijk van God? ... Misschien zit er nog wel een vraag onder die nog lastiger is: durf ik het erop te wagen om zo te zaaien..., zo mijn eigen kostbare zaaigoed aan de aarde toe te vertrouwen, de wereld in te strooien? Durf ik het erop te wagen om mijzelf zo te

verliezen en te geven..., om zo mijn verantwoordelijkheid te nemen in Gods Koninkrijk en te wachten op die uiteindelijke oogst? Leef ik met het oog op die oogst, waarin straks al de zaaiers zullen delen? Of wil ik graag nu al in mijn leven wat oogsten? Wil ik het toekomstige geluk nu al wat ontvangen? Wil ik nu al genieten van de rust van straks wil ik nu al een leven zonder problemen, zonder ingewikkelde zaken ervaren? Ik ben bang dat wij westerse christenen, ik ook, vaak vergeten zijn wat het betekent om je leven als een zaaiperiode te zien. En ik denk dat wij daarvoor zo bijzonder hard die vervolgte christenen nodig hebben die ons er steeds weer aan herinneren dat dit leven een leven is van loslaten, van zaaides in de wereld strooien, van wachten op de oogst, van jezelf geven..., om straks te mogen oogsten. ...

Als je te vroeg wil oogsten, zo zal elke landbouwer je kunnen vertellen, dan heb je een karige oogst. Als je met je pensioen wil oogsten van alles wat je bij elkaar hebt gewerkt, dan ben je volgens de Bijbel te vroeg met oogsten. Ja, als je echt in dit leven al wilt oogsten, prima. Maar dan is de oogst wel kariger. Ik denk aan die scherpe woorden van Abraham in de gelijkenis van de arme Lazarus. Abraham zegt vanuit de hemel tegen de rijke man, die tijdens zijn leven niet voor Lazarus heeft gezorgd: 'jij hebt je deel al gehad. Met andere woorden: jij hebt al ge oogst in je leven. Vergeleken met Lazarus' vreugde nu was het een magere oogst die je op aarde hebt ge oogst, maar goed, je hebt er zelf voor gekozen om toen al te oogsten.

Nu, ik ben bang dat ook ik de oogst van mijn leven eigenlijk ook graag wat zou willen verdelen: nu al een beetje de vruchten plukken in mijn leven... en straks, na de dood of als Jezus terugkomt, nog wat mooiers oogsten. Maar dat is niet hoe Jezus ons de route uitstippelt naar de voltooiing van Zijn Koninkrijk. Het is *nu* zaaien, je leven lang zaaien... en straks mogen oogsten.

'Wat de mens zaait, dat zal hij oogsten'. Wat doe ik met die geweldige vrijheid die ik in Christus mag ontvangen? Wat doe ik met die liefde van God, waarvan ik elke dag mag leven? Ga ik het leven met alle teleurstellingen en strijd tegemoet? Blijf ik zaaien met de mogelijkheden die ik heb? Neem ik mijn persoonlijke verantwoordelijkheid op mij? Mijn mogelijkheden, gaven, tijd, mensen om mij heen? Wat ik daarmee doe in gehoorzaamheid aan God? Ik denk nogmaals aan die christen van wie zijn beide benen waren geamputeerd. Zijn beenprothesen werden tot een middel christelijke lectuur te smokkelen. Hij liet zich niet gijzelen door zijn teleurstellende gezondheid, door zijn omstandigheden..., hij wilde met de mogelijkheden die hij had een zaaier te zijn..., omdat hij vol verwachting was van de toekomstige oogst. Het leven van een christen is geen oogsttijd, het is een zaaityd.

Ik ben dankbaar voor al die verhalen uit de vervolgte kerk. Het brengt mij er toe om mijn leven radicaal anders te moeten zien. Om het zwaartepunt van mijn leven niet in het nu te leggen, maar in de toekomst. Om dingen los te durven laten, zoals een zaaier het zaad dat hij in handen heeft uit moet strooien. Om te leven met verwachting, ook al zie ik ondanks mijn zaaien een zwarte, soms zo lege aarde voor mij.

De vervolgte christenen doen een appel op mij om mijn leven als een zaaiperiode te zien. Om ondanks alle weersomstandigheden en de harde grond en de stenen waar ik mij aan stoot toch te zaaien. Straks komt de oogst. Misschien als ik zal sterven. Misschien komt Jezus nog wel eerder terug, wie weet. Maar *dan* mogen wij oogsten.

